

Ce a spus Comisia de la Venetia despre legile justitiei adoptate de Parlament?

Scris de Mircea DRAGHICI deputat

Opinii - Editorial

Toata dezbaterea privind legile justitiei se pare ca isi va gasi deznodamantul la o instanta din afara tarii: Comisia de la Venetia. Acest for al inteleptilor europeni in chestiuni judiciare a fost invocat de toti criticii legilor justitiei: opozitia politica, reprezentantii protestatarilor care au fost la Guvern sau ambasadorii UE semnatori ai comunicatului in care isi manifestau ingrijorarile fata de acest demers, desi este vorba de politica interna a unui stat, care nu ar trebui sa fie tinta demersurilor diplomatice – cel putin asa spune Art. 41 al Conventiei de la Viena privind relatiile diplomatice: “diplomatii au datoria de a nu se amesteca in treburile interne ale statului” strain in care isi desfasoara activitatea.

Toata dezbaterea privind legile justitiei se pare ca isi va gasi deznodamantul la o instanta din afara tarii: Comisia de la Venetia. Acest for al inteleptilor europeni in chestiuni judiciare a fost invocat de toti criticii legilor justitiei: opozitia politica, reprezentantii protestatarilor care au fost la Guvern sau ambasadorii UE semnatori ai comunicatului in care isi manifestau ingrijorarile fata de acest demers, desi este vorba de politica interna a unui stat, care nu ar trebui sa fie tinta demersurilor diplomatice – cel putin asa spune Art. 41 al Conventiei de la Viena privind relatiile diplomatice: “diplomatii au datoria de a nu se amesteca in treburile interne ale statului” strain in care isi desfasoara activitatea.

Spre surprinderea multora dintre acesti contestatari, Comisia de la Venetia deja s-a pronuntat asupra amendamentelor care au iscat cele mai mari controverse in cursul dezbaterilor parlamentare din Romania.

Restrangerea rolului presedintelui in numirea magistratilor

Legile adoptate de Parlament prevad restringerea rolului presedintelui in numirea procurorilor si judecatorilor, fara insa a-l exclude din aceasta procedura. Astfel, in noua reglementare rolul decisiv revine Consiliului Superior al Magistraturii care face propunerea in cazul judecatorilor de la instantele superioare si avizeaza propunerile pentru procurorii sefi. Presedintele nu mai poate refuza decat o singura data, motivat, propunerile procurorilor si nici macar o singura data propunerile pentru presedintele si vicepresedintele Inalte Curti de Casatie si Justitie.

Iata ce spune Comisia de la Venetia cu privire la procedura numirii magistratilor: “O metoda adecvata pentru garantarea independentei Justitiei este stabilirea unui consiliu, care trebuie imputernicit cu garantii constitutionale cu privire la componenta, putere si autonomie. Un astfel de Consiliu ar trebui sa aiba o influenta decisiva asupra numirii si promovarii judecatorilor, precum si in ce priveste masurile disciplinare impotriva acestora”. De asemenea, Comisia mai subliniaza ca „ceea ce conteaza cel mai mult este gradul de libertate pe care il are seful statului in numiri. Trebuie sa se asigure ca rolul principal in aceasta procedura va reveni unui organism independent – unui consiliu judiciar. Propunerea acestui consiliu poate fi respinsa doar in mod exceptional, iar presedintelui nu trebuie sa i se permita sa numeasca un candidat care nu este inclus in lista depusa de acest consiliu” (Comisia de la Venetia – Numirile in sistemul judiciar, 2007)

Controlul ierarhic asupra procurorilor

Unul dintre amendamentele cele mai contestate a fost cel prin care în lege a fost transpus textul art. 132 din Constituție conform căruia „procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului Justiției”. Obiecțiile au vizat faptul că din lege a dispărut termenul de „independentă”, ceea ce ar conduce la o subordonare a procurorilor față de ministrul Justiției, adică față de un om politic sau numit politic.

Iată însă ce spune Comisia de la Venetia în această privință: *„Există o diferență esențială cu privire la modul în care este perceput conceptul de autonomie sau independentă în cazul judecătorilor, comparativ cu al parchetului. (...) Chiar în acele situații în care parchetul este asemenea unei instituții independente ar putea exista un control ierarhic asupra deciziilor și activităților procurorilor, altul decât cel exercitat de procurorul general”.*

În noua formă a legilor Justiției, deși va exista controlul ierarhic asupra procurorilor, aceștia vor beneficia totuși de independență totală în dispunerea soluțiilor, la fel ca în alte state europene, precum Suedia, Irlanda, Italia, Portugalia etc. Trebuie însă spus că în multe alte state, decidenții politici precum ministrul Justiției, președintele sau parlamentul pot interveni chiar pentru oprirea unor investigații penale. E chiar cazul unor dintre statele care au semnat comunicatul de presă în care își exprimau îngrijorare cu privire la legile Justiției: Danemarca, Finlanda, Franța, Belgia sau Germania, dar și al altor țări din Uniunea Europeană precum Grecia, Cehia, Polonia, Lituania sau Slovenia.

Răspunderea magistratilor

O altă chestiune foarte contestată mai ales din interiorul sistemului judiciar a fost amendamentul privind răspunderea magistratilor pentru erorile judiciare comise din rea-credință sau gravă neglijență. Conform legilor adoptate, în cazul care o instanță de judecată stabilește că s-a comis o astfel de eroare, Ministerul Finanțelor trebuie să plătească prejudiciul celui care a avut de suferit, dar în același timp se va întoarce și împotriva magistratului care a produs eroarea judiciară pentru a recupera banii plătiți. Amendamentul contestat de magistrați preia practic textul din Constituție, care spune la art. 52 alin. 3 că „statul răspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare, iar răspunderea statului este stabilită în condițiile legii și nu înlătură răspunderea magistratilor care și-au exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență”. Așadar, punctul de vedere al Comisiei de la Venetia nu ar trebui să conteze atât de mult pentru că prevederile Curții Constituționale sunt obligatorii și prevalează față de orice alte interpretări. **Dar și în această privință Comisia de la Venetia a enunțat un principiu care susține amendamentul adoptat de Parlament:** *„Oricât de importantă este libertatea judecătorilor în exercitarea funcției lor judiciare, aceasta nu înseamnă că jucătorii nu au răspundere. Trebuie stabilit un echilibru între imunitatea lor, ca mijloc de protecție împotriva presiunilor sau abuzurilor din partea altor puteri ale statului sau ale indivizilor (imunitatea funcțională) și faptul că un judecător nu este deasupra legii (răspunderea). (...) în concluzie, doar erorile comise intenționat, ca un abuz deliberat, sau în mod repetat cu gravă neglijență trebuie să conducă la sancțiuni disciplinare și la răspundere civilă și penală”* (Comisia de la Venetia, în Opinia Amicus Curiae exprimat pentru Curtea Constituțională din Republica Moldova cu privire la răspunderea penală a judecătorilor).

Un punct de vedere similar îl exprimă și Reteaua Europeană a Consiliilor Judiciare (ENCJ), un fel de asociație a tuturor CSM-urilor din Europa. Acest organism subliniază că *„trebuie admis că independentă este direct legată de răspundere. Un sistem judiciar care reclamează independentă, dar refuză să răspundă în fața societății, nu se va bucura încrederea societății și nu va obține independentă pe care se străduiește să o obțină”.* (ENCJ Raport asupra Independenței și răspunderii sistemului judiciar – 2013-2014).

În loc de concluzie...

Este greu de înțeles de ce contestatarii legilor Justiției insistă atât de mult pe consultarea Comisiei de la Venetia, din moment ce aceasta s-a pronunțat deja în favoarea amendamentelor criticate în România. Fie

acestia nu cunosc aceste opinii exprimate de comisia pe care o invoca, fie se mizeaza pe un viciu de procedura pe considerentul ca in ultimul Raport MCV, Comisia Europeana recomanda Romaniei sa ceara un punct de vedere de la Comisia de la Venetia daca va modifica legile justitiei. Realitatea este insa diferita si in aceasta privinta. Recomandarea din Raportul MCV nu se referea in general la modificarea legilor justitiei – nici nu avea cum sa faca acest lucru pentru ca ar fi depasit cu mult limitele suveranitatii unui stat membru al Uniunii. Recomandarea se referea strict la o modificare care ar crestere rolul decidentilor politice in numirea procurorilor sefi. Or, noile legi ale justitiei, restrang influenta politica a presedintelui si ofera un rol decisiv Consiliului Superior al Magistraturii, adica exact asa cum recomanda Comisia de la Venetia.

Sursa: <https://www.facebook.com/MGDraghici/posts/1774025476045237>